

EL 19 DE JULIOL VIST PER PARTITS I SINDICATS

Nom alumne/a:	
Grup / Matèria:	
Data:	

1. INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT

El 17 de juliol de 1936 una part de l'exèrcit va iniciar, a Melilla, un alçament militar contra la República. El cop d'estat es va donar a Catalunya dos dies després, el 19 de juliol.

L'èxit o la derrota dels militars insurrectes passaven, en gran mesura, per allò que succeís a Barcelona on es concentrava un gran nombre de tropes. Finalment, la resistència popular i la fidelitat al règim republicà, manifestada per les forces d'ordre públic i per un sector de l'exèrcit, varen fer fracassar el cop d'estat i varen propiciar la rendició dels militars sollevats a la resta de Catalunya. Es va iniciar així una guerra civil que duraria tres anys.

- Per què va fracassar el cop d'estat a Barcelona i Catalunya?
- Quin rol varen representar les organitzacions populars en la derrota dels militars insurrectes?
- Per què part de les forces armades es varen mantenir fidels a la República?
- Com es va viure el 19 de juliol als pobles i ciutats de Catalunya?
- Quina va ser la transcendència d'allò que passava a Barcelona i les seves repercussions a la resta de Catalunya?

2. ANÀLISI DE FONTS SECUNDÀRIES. DOCUMENT AUDIOVISUAL.

2.1. Observa l'audiovisual *"El 19 de juliol de 1936. Testimonis"*

http://cultura.gencat.cat/anc/visita_virtual_guerra_civil/web/visita.html

Descripció: Document audiovisual produït per l'Arxiu Nacional de Catalunya, dins de l'exposició *"Guerra Civil a Catalunya, testimonis i vivències"*, organitzada per aquest Arxiu. Presenta un conjunt d'entrevistes a homes i dones que militaven en diferents partits polítics i organitzacions sindicals, que recorden i reflexionen sobre la seva vivència del 19 de juliol.

2.2. Completa la fitxa d'identificació de cadascun dels entrevistats. (si no coneixes el significat d'algunes sigles, pots consultar el [glossari](#))

Nom	Militància	Lloc on era el 19 de juliol de 1936
Abel Paz		
Víctor Alba		
Salvador Clop		
Elvira Godàs		
Laia Berenguer		
Wilebaldo Solano		
Marià Casasús		
Carmel Rosa "Roc"		
Carme Casas		
Heribert Barrera		
Eduard Pons		
Víctor Torres		

2.3. Respon les preguntes per a cadascun dels conjunts de persones que es detallen a continuació

Per tal de facilitar la tasca, podeu formar grups de manera que cadascun dels grups treballi per conjunts de 4 entrevistes o, fins i tot, podeu analitzar cadascú de vosaltres una entrevista diferent i després posar en comú els resultats.

Grup 1: Abel Paz, Víctor Alba, Salvador Clop i Elvira Godàs.

Grup 2: Laia Berenguer, Wilebaldo Solano, Marià Casasús Lacasta i Carmel Rosa "Roc".

Grup 3: Carme Casas, Heribert Barrera, Eduard Pons i Víctor Torres,

Grup 1: Abel Paz, Víctor Alba, Salvador Clop i Elvira Godàs

- Segons els entrevistats, què feia pressentir l'esclat del cop d'estat a Catalunya?

- Com qualifiquen la importància d'allò que passés a Catalunya per al destí de la sublevació?

- Quin expliquen que va ser el rol de la resistència popular i de les forces armades en la derrota de l'alçament militar a la ciutat?

- Com diuen que varen aconseguir les armes les organitzacions obreres per fer front a la lluita?

- Com descriu Abel Paz l'estratègia de la resistència?

- L'Abel Paz quina importància assigna als immigrants en la lluita?

- Segons Elvira Godàs, com es varen viure a Lleida les notícies d'allò que succeïa a Barcelona?

- Hi ha alguna qüestió, algun detall o alguna observació que creguis que cal remarcar d'aquest conjunt d'entrevistes?

Grup 2: Laia Berenguer, Wilebaldo Solano, Marià Casasús Lacasta i Carmel Rosa "Roc".

- Segons els entrevistats, què feia pressentir l'esclat del cop d'estat a Catalunya?

- Com qualifiquen els entrevistats la importància d'allò que passés a Catalunya per al destí de la sublevació?

- Què assenyala la Laia Berenguer sobre les represàlies sobre l'Església i els sacerdots després del triomf republicà?

- Segons Wilebaldo Solano, quin factor explicava el triomf de l'alçament o dels defensors de la república en diferents regions?

- Com expliquen els entrevistats la fidelitat de la guàrdia civil i dels cossos d'assalt a la causa republicana?

- Com descriu Carmel Rosa els canvis en l'exercici del poder polític a Catalunya després del fracàs del cop d'estat?

- Hi ha alguna qüestió, algun detall, o alguna observació que creguis que cal remarcar d'aquest conjunt d'entrevistes?

Grup 3: Carme Casas, Heribert Barrera, Eduard Pons y Víctor Torres,

- Segons els entrevistats, què feia pressentir l'esclat del cop d'estat a Catalunya?

- Com qualifiquen els entrevistats la importància d'allò que passés a Catalunya per al destí de la sublevació?

- Com descriu Carme Casas la seva vivència i la de la seva família, el 19 de juliol a Almacelles?

- Quina va ser la importància de la presa de Sant Andreu, segons Heribert Barrera?

- Segons Eduard Pons, com s'hauria preparat la CNT per al cop d'estat?

- Què assenyala Víctor Torres sobre el destí dels militars que es varen alçar contra la República a Lleida?

- Hi ha alguna qüestió, algun detall o alguna observació que creguis que cal remarcar d'aquest conjunt d'entrevistes?

2.2. Posa en comú, amb els teus companys i companyes del grup, la informació i les impressions que has obtingut de l'anàlisi de les entrevistes.

2.2.1. Reflexioneu:

- Es pot considerar aquest audiovisual com una font objectiva? Per què?

- Quina informació necessitaríem per poder contrastar la que ens dona la font?

- On la podríem obtenir?

2.2.2. Reviseu les respostes a les preguntes; debateu, si cal, els temes, i mireu d'arribar a unes conclusions de grup

- Esteu d'acord en tot?

- En quins temes us ha resultat més difícil arribar a acords? Per què?

- Quines aportacions individuals considereu que han enriquit el treball del grup?

- Refeu les fitxes individuals a partir de les aportacions del grup i anoteu, a continuació, en què ha millorat la vostra fitxa individual després del treball de grup.

3. SÍNTESE DE LA INFORMACIÓ

3.1. Cadascun dels diferents grups d'alumnes farà una exposició oral d'uns 15 minuts per presentar les seves conclusions.

3.2. A partir de la informació recollida, redacta, individualment, un text breu responent a la pregunta: *Per què va fracassar el cop d'Estat a Barcelona i Catalunya?*

Recorda que, en el text has de donar també resposta a les preguntes que es plantejaven a l'inici de l'activitat :

- *Quin rol varen representar les organitzacions populars en la derrota dels militars insurrectes?*
- *Per què part de les forces armades es varen mantenir fidels a la República?*
- *Com es va viure el 19 de juliol als pobles i ciutats de Catalunya?*
- *Quina va ser la transcendència d'allò que passava a Barcelona i les seves repercussions a la resta de Catalunya*

GLOSSARI

CNT: *Confederació Nacional del Treball*

Confederació obrera fundada el 1919 a Barcelona., a partir d'un conjunt de societats obreres d'ideologia anarcosindicalista. Des de la seva fundació fins l'actualitat, la CNT forma part de l'Associació Internacional dels Treballadors (AIT).

FAI: *Federació Anarquista Ibèrica*

Fundada el 1927 a València, va reunir la *Unión Anarquista Portuguesa* i la *Federación Nacional de Grupos Anarquistas de España*. Des dels seus orígens va ser concebuda com una organització tàcticament revolucionària i, per la seva afinitat ideològica, va recolzar sovint les activitats de la CNT

POUM: *Partit Obrer d'Unificació Marxista*

Es va fundar l'any 1935, a partir de la fusió de la *Izquierda Comunista de España (ICE)* y del *Bloque Obrero y Campesino (BOC)*. El POUM se autodefinia como un partit marxista revolucionari.

PSUC: *Partit Socialista Unificat de Catalunya*

Fundat el 1936 a partir de la fusió d'un conjunt d'organitzacions obreres catalanes d'ideologia comunista, federat al *Partido Comunista de España (PCE)*.

JSU: *Juventudes Socialistas Unificadas (JSU)*

Va ser una organització política juvenil espanyola fundada al març de 1936 com a resultat de la fusió de la *Unión de Juventudes Comunistas de España* del PCE y *las Juventudes Socialistas de España (JSE)* del PSOE. Corresponia a l'organització juvenil del PSUC.

BOC: *Bloc Obrer y Camperol (BOC)*.

Organització catalana d'ideologia marxista fundada en 1930, a partir de la fusió d'agrupacions comunistes. A partir de 1935 les forces polítiques del BOC s'incorporen al POUM

ERC: *Esquerra Republicana de Catalunya*

Partit polític fundat el 1931, d'ideologia nacionalista i republicana, tenia com un dels seus principals objectius la independència dels Països Catalans. Va tenir un rol rellevant en el desenvolupament de la Segona República i en la Guerra Civil.

Imatge de la portada :
Fotograma de l'audiovisual *"El 19 de juliol de 1936. Testimonis"*
Exposició Guerra Civil a Catalunya, testimonis i vivències.
Arxiu Nacional de Catalunya

Servei Didàctic de l'Arxiu Nacional de Catalunya
Autor: Renato Gazmuri Stein
2012